

De geactualiseerde NAP

Ook na de publieke consultatie geen kwantitatieve reductiedoelstellingen voor het gebruik van pesticiden

Publieke consultatie Nederlands nationaal actieplan duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen

De Europese richtlijn 2009/128/EG¹ verplicht de lidstaten elke vijf jaar een nationaal actieplan voor het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (NAP) met o.a. kwantitatieve doelstellingen op te stellen. Het Nederlands beleid voor gewasbescherming in de landbouw voor de periode 2020 - 2030 is grotendeels vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030², waarop het concept NAP van 2021 is gebaseerd.

PAN-NL, samen met 10 andere ngo's concludeerden dat het voorgestelde NAP teleurstellend is en niet in lijn met de gestelde eisen van de Europese richtlijn over duurzaam gebruik van pesticiden, en een herziening van het actieplan dringend gewenst is. Onze conclusie was, dat in samenwerking met alle belangrijke actoren het NAP herschreven dient te worden³.

Van 25 november 2021 tot en met 7 januari 2022 kon er in publieke consultatie gereageerd worden op het concept NAP en suggesties voor verbeteringen ingediend worden⁴. Bij de overheid zijn er 12 reacties binnengekomen, waaronder de gezamenlijke reactie van PAN-NL en 10 ngo's, van LTO, Agrifirm, Nefyto, BO Akkerbouw, Provincie Noord-Brabant, N&M (samen met 4 andere organisaties) en M=W.⁵

Wat is het resultaat van de consultatie?

14 juli 2022 heeft Minister Staghouver het geactualiseerde nationale actieplan (NAP) 2022 t/m 2025⁶ aan de Tweede Kamer aangeboden. In de begeleidende brief vermeldt het LNV: *“in de verwerking van de binnengekomen reacties is onderscheid gemaakt in beleidsneutrale opmerkingen/zienswijzen en overige opmerkingen/zienswijzen. Beleidsneutrale opmerkingen zijn opmerkingen of zienswijzen die een aanvulling, correctie of verbetering waren van de tekst en bijdroegen aan het doel en de reikwijdte van de Richtlijn en binnen de bestaande beleidskaders en budgettaire middelen passen.”*

Met deze aanpak vertoont de geactualiseerde NAP dus geen wezenlijk verschil met het eerste concept.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:309:0071:0086:nl:PDF>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>

³ <https://www.pan-netherlands.org/teleurstellende-nap/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/11/25/consultatie-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-pesticiden>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>

Nog steeds voldoet de geactualiseerde NAP niet aan de eisen van Europese richtlijn 2009/128/EG, artikel 4.1. om kwantitatieve doelstellingen, streefcijfers, maatregelen en tijdschema's vast te stellen om de risico's en de effecten van het gebruik van pesticiden voor de menselijke gezondheid en het milieu te verminderen.

Het verzoek van vele consultatie deelnemers (o.a. PAN-NL en andere ngo's) om concrete kwantitatieve doelstellingen voor de reductie van het pesticiden gebruik op te stellen, is genegeerd.

Eveneens zijn in het geactualiseerde NAP de doelstelling van de Europese Farm to Fork strategie o.a. van 50% pesticiden reductie en 25% biologische landbouw in 2030 genegeerd.

Na opmerkingen van de Europese Commissie over het missen van concrete doelen in het Nederlandse UP, heeft Minister Staghout een streefpercentage voor het biologisch bewerkt landbouwareaal in Nederland ingevoerd: een schamele 5%, dat in 2027 bereikt zou worden⁷. Nederland blijft daarmee in de EU het slechtste jongetje van de klas.

Blijkbaar is voor het LNV en de hoofrolspelers (o.a. LNV, LTO, Nefyto, Artemis, Agrodix) van de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma toekomstvisie gewasbescherming 2030⁸ en het actieplan aantrekkelijker om nieuwe technieken (o.a. CRISPR-Cas) en teeltsystemen te ontwikkelen, in plaats van al bestaande ervaringen in de biologische landbouw te adopteren en uit te voeren. Heeft het te maken met het feit dat de biologische landbouw voor de chemische industrie en vele handelaren van agro-chemikalien geen lucratief verdienmodel is?

Voor beschermde natuurgebieden is in de geactualiseerde NAP een heel klein lichtpuntje, dat echter nog niet direct in werking treedt: *Voor nader op kaart weergegeven oppervlaktewaterlichamen geldt verder dat een teeltvrije zone van 5 meter in acht moet worden genomen (art 3.81 activiteitenbesluit milieubeheer)*. De praktijk zal echter leren, dat deze maatregel onvoldoende is om emissies van bestrijdingsmiddelen naar beschermde gebieden te voorkomen.

De tussendoelen '2023 nagenoeg geen emissies naar het oppervlaktewater' en nagenoeg geen residuen op land- en tuinbouwproducten voor voedselconsumptie klinken goed, maar zijn met het landbouwsysteem zoals we het nu en in 2023 zullen hebben, onrealistische doelen. Hoe deze doelen bereikt worden staat in de sterren geschreven en niet in de NAP

Zolang chemische bestrijdingsmiddelen worden toegepast zijn residuen in het oppervlaktewater en op voedsel onvermijdelijk.

Conclusie

- PAN NL is van mening dat de resultaten van de consultatie zo goed als nihil zijn.
- De overheid heeft de aanpak om alleen 'beleidsneutrale opmerkingen en zienswijzen' in de geactualiseerde NAP op te nemen, consequent toegepast.
- Ook na 10 jaar voldoet de geactualiseerde NAP nog steeds niet aan de Europese richtlijn 128/2009
- Nog steeds zijn er geen kwantitatieve pesticiden reductie doelstellingen opgesteld.
- Het actieplan is vrijblijvend, schuift beslissingen en de uitwerking van plannen op de lange baan.
- Acties zijn gebaseerd op programma's en pilots, die onvoldoende tot een vermindering van het pesticiden gebruik of emissies leiden.
- Het actieplan is een compilatie van pilots en onderzoek, waarbij vooral de deelnemende firma's en instituties baat bij zullen hebben.

Opmerking: In november 2021 heeft PAN Nederland een Wob-verzoek inzake correspondentie m.b.t. de totstandkoming en uitvoering van het 'Jaarplan 2021 - Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030' bij het Ministerie LNV ingediend.

30 juni 2022 heeft PAN Nederland eindelijk een serie documenten van het LNV ontvangen.

Hierop heeft PAN Nederland nog een verzoek om ontbrekende documenten aan te leveren aan het Ministerie verstuurd.

⁷ Kamerbrief Nr 339, Brief van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>